

Opinnäytetyö (AMK)
Kuvataiteen koulutus
2020

Timi Koski

TATUOINTIEN VAIKUTUS IDENTITEETTIIN JA KEHONKUVAAN

Timi Koski

TATUOINTIEN VAIKUTUS IDENTITEETIIN JA KEHONKUVAAN

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan sitä, miten tatuoinnit sekä toisaalta myös muut kehonmuokkaukset vaikuttavat meihin sosiaalisesti, henkisesti ja kehollisesti. Tutkitaan tatuointien kulttuurihistoriaa, tatuointien vaikutusta identiteettiin ja kehonkuvaan. Kerrotaan, kuinka tatuoinnit ovat jo vuosituhansia sitten vaikuttaneet ja miten niiden vaikutus on muuttunut vuosien saatossa tähän päivään asti.

Opinnäytteen tarkoituksena on lisätä tietoisuutta tatuointien muinaisista merkityksistä ja niiden monimuotoisista merkityksistä tänä päivänä sekä siitä, mitä tatuointien ja kehonmuokkauksien otto pitävät sisällään. Opinnäytetyö laajentaa ymmärrystä tatuointien takana oleviin syihin ja vahvistaa omaa kehollista valtaa.

Opinnäytetyössä tutkitaan erilaisten tutkimuksien, tarinoiden ja omakohtaisten kokemusten kautta tatuointien vaikutuksia henkiseen hyvinvointiin ja siihen, kuinka voimme niiden avulla kokea kehomme eri tavalla. Tatuoinnit ja kehonmuokkaukset voivat toimia väylänä oman fyysisen ja ideaalin kehonkuvan kohtaamiselle. Ne voivat olla traumaattisen kokemuksen taakseen jättämistä, oman kehon takaisin valtaan saamista. Opinnäytteessä tutkitaan myös siitä, mikä rooli kivulla on kehonmuokkauksien yhteydessä.

ASIASANAT:

Tatuointi, kehonmuokkaus, kulttuurihistoria, identiteetti, kehonkuva.

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Fine Arts

2020 | 33

Timi Koski

THE EFFECT OF TATTOOS ON IDENTITY AND BODY IMAGE

This thesis discusses how primarily tattoos, but also other body modifications affect us socially, mentally and bodily. This thesis introduces the cultural history of tattoos and the effect of tattoos on identity and body image as well as how the tattoos have affected for thousands of years and how their effect has changed up to today in the course of the years.

The purpose of the thesis is to increase awareness of the ancient meanings of tattoos to what they mean currently, and what getting tattoos and body modifications contains in itself. This thesis expands understanding behind the reasons for getting tattoos and increases body empowerment.

This thesis explores the effects of tattoos on mental health and the way tattoos can help us to see our bodies in a different light with different studies, stories, and personal experiences. Tattoos and body modifications can serve as a channel for meeting one's ideal and physical body image. They can be perceived as a closure for traumatic experiences or taking back control of oneself's body. This thesis also discusses how the experience of pain is related to body modifications, and what role pain has regarding it.

KEYWORDS:

Tattoo, body modification, cultural history, identity, body image.

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 TATUOINTIEN KULTTUURIHISTORIAA	7
2.1 Tatuointien merkityksiä eri kulttuureissa	7
2.2 Tatuointien yleistyminen Euroopassa	10
2.3 Kehonmuokkaus sirkustaiteessa	10
2.4 Polynesia ja Japani	11
2.5 Vankilatatuoinnit	14
2.6 Ennakkoluulojen nousu tatuoituja kohtaan	15
2.7 Tatuointien uusi nousu	16
3 KIPU KEHONMUOKKAUKSIEN YHDISTÄJÄNÄ	17
4 TATUOINNIT JA IDENTITEETTI	20
4.1 Tutkimuksia ja tarinoita tatuointien takana	20
4.2 Omien tatuointien vaikutus omaan identiteettiin	22
4.3 Brändien ja brändäyksen vaikutus tatuointeihin	23
4.4 Tatuointien vaikutus sairauksista selviämiseen	24
4.5 Tatuointien vaikutus kehonkuvaan	28
5 POHDINTAA	30
LÄHTEET	32

KUVAT

Kuva 1. Havaintokuva muumio Ötziin tatuointien sijoituksista.
<https://www.livescience.com/49611-otzi-iceman-mummy-tattoos.html>

Kuva 2. Kuva muumioituneen egyptiläisen kaulatatuoinnista. https://www.intelligentliving.co/infrared-photography-tattoo-ancient-egyptian-mummies/	9
Kuva 3. Kuva perinteisestä koko kasvotatuoinnista. https://www.pinterest.com/pin/354236326941903941/	12
Kuva 4. Periteisiä rikosjärjestö Yakuzan ”pukutatuointeja”. https://medium.com/@sshafiga/the-records-of-japanese-tattoos-5e66853c857b	13
Kuva 5. Venäläinen vankilatatuointi. https://mashable.com/2014/10/29/russian-prison-tattoos/?europa=true	15
Kuva 6. Rintasyövästä selvinneen koristeellinen tatuointi. https://www.stayathomemum.com.au/bodyandsoul/15-mastectomy-tattoos/?utm_content=bufferdff90&utm_medium=social&utm_source=pinterest.com&utm_campaign=buffer	25
Kuva 7. Kuva Alexia Cassarin uudelleen rakentamista nänneistä. https://yle.fi/uutiset/3-10148148 .	26
Kuva 8. Kuva Petri Vuomajoen käytännöllisistä tatuoinneista. https://yle.fi/uutiset/3-10780370	27

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössäni tarkastelen tatuoinnista ja kehonmuokkauksen merkityksiä erilaisista näkökulmista. Tuon esiin tatuointien henkisiä ja sosiaalisia merkityksiä ja syitä, miksi niitä otetaan. Kuinka ne voivat vaikuttaa identiteettiimme ja siihen, millä tavalla koemme itsemme. Kerron tatuointien kulttuurihistoriasta ja siitä, mitä tatuoinnit ovat tarkoittaneet menneisyydessä ja miten ne vaikuttavat tänä päivänä.

Tatuoinneilla on monia merkityksiä. Jokainen kantaa niitä omista syistä. Mitä nämä syyt ovat? Tatuointien suosio on nykypäivänä kasvussa, vaikka taidemuoto on ikivanha. Miten motiivit tatuointien ottamiselle ovat muokkautuneet vuosikymmenten saatossa? Kuinka on päästy siihen pisteeseen, miten tatuoinnit koetaan tänä päivänä?

Tatuoinneilla voi olla vaikutusta siihen, miten koemme oman kehomme ja itsemme. Se voi olla koristautumista, rituaalista, omien pelkojen voittamista tai vaikeasta elämäntilanteesta ylitystä. Kuljemme kehomme kanssa koko elämämme, ja kehomme muuttuu mukana. Kokemuksemme tarttuvat kehoon tavalla tai toisella vuosien varrella. Ihmiset muokkaavat kehoaan monin eri tavoin monista eri syistä. Hyvinvointimme kannalta on tärkeää, että viihdyimme oman itsemme ja kehomme kanssa. Kehonmuokkauksilla voimme itse vaikuttaa siihen, miten näytämme muille ja itsellemme. Jotkut käyvät veitsen alla ja muokkaavat leikkauksilla omaa ulkomuotoaan, toiset lävistävät itseään. Yksi löytää keinonsa kehonrakennuksesta ja toinen peittää ihonsa musteella. Jokainen tekee näitä valintoja ollakseen tyytyväinen omassa kehossaan.

Yleisimmät tavat muokata kehoaan vaativat taustalleen kivuliaan kokemuksen. Miksi tuntemme vetoa tällaisten kokemusten läpikäymiseen? Olemme oppineet, että kivun jälkeen meidät palkitaan. Tämä voidaan kokea henkilökohtaisena virstanpylväänä, tai jopa rituaalisena kokemuksena.

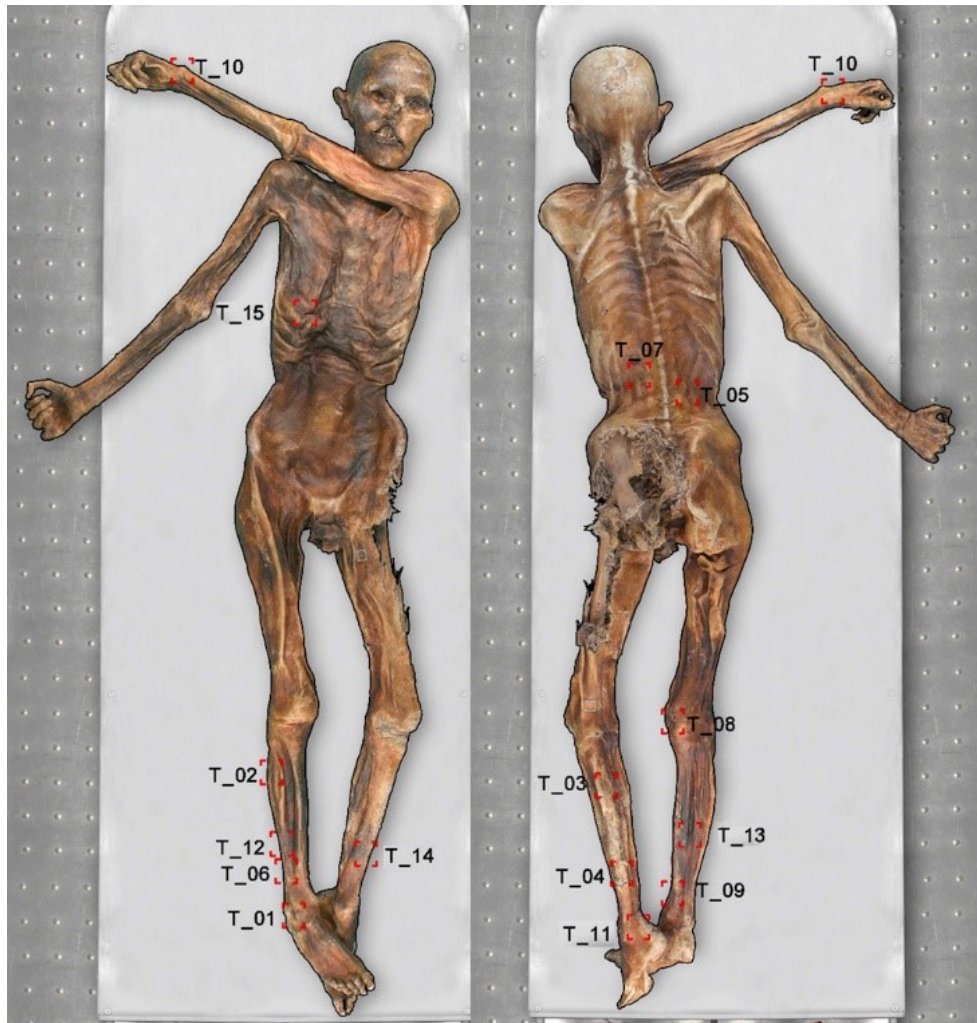
Haluamme myös tuntea yhteenkuuluvuutta itsemme ja kehomme kanssa. Voivatko tatuoinnit olla osallisena oman ideaalin kuvan ja todellisen kuvan kohtaamisessa, jotta ihon kantajalla voisi olla hyvä olo itsensä ja kehonsa kanssa? Tatuoinnit voivat vahvistaa identiteettiämme ja käsitystä itsestämme. Pureudun opinnäytetyössäni näihin syihin tutkimusten, muiden ihmisten tarinoiden ja omien kokemusten kautta.

2 TATUOINTIEN KULTTUURIHISTORIAA

Tatuoinneilla on jokaisessa kulttuurissa oma merkityksensä. Ne voivat olla uskonnollisia, henkisiä, sosiaalisia tai koristeellisia. Eläintatuoinneilla on toivottu hyvää saalista, uskonnolliset tatuoinnit ovat tuoneet toivoa paremmasta tai muistuttaneet taivaasta. Havajilla otettiin tatuointeja kieleen viemään henkistä ahdistusta pois. Merimiesten jaloissa komeilevat sika ja kukko toivat merimiehille onnea, jotta he eivät hukkuisi. Myöhemmin tämä symboli vaihtui potkuriin takapuolessa, jonka toivottiin tuovan merimiehet turvaan. Polynesialaisten jaloissa saattaa nähdä hakaristin, joka merkitsee vanhaa onnea tuovaa symbolia. Kuuluisat ja nykyaikana jopa inhotut tribaalitatuoinnitkin ovat saaneet alkuperäisen merkityksensä luonnosta. (Juntunen 2004, 13.)

2.1 Tatuointien merkityksiä eri kulttuureissa

Tatuoinnit ovat yksi vanhimmista olemassa olevista taiteen muodoista. Alpeilta löydettiin vuonna 1911 muumio, joka on 5300 vuotta vanha. Muumiota kutsutaan nimellä lumimies Ötz, ja hän on tähän mennessä vanhin muumio, jolta on löydetty tatuointeja. Hänellä oli 57 tatuointia eri puolilla kehoa. Toisten uskotaan olevan vain koristeellisia, toisten taas lääketieteellisiä. (Juntunen 2004, 22.) Ötziltä löytyi piste ja viiva jokaisesta paikasta, missä hänellä oli niveltulehdus. Ne olivat myös tärkeitä akupunktiopisteitä. Tätä pidettiin taikuutena ja uskottiin, että tatuoinneilla saataisiin kipu katoamaan, sillä tatuointi stimuloi immuunijärjestelmää. (Brangarràn & Brangarràn 2020.)

Kuva 1. Havaintokuva mummio Ötzin tatuointien sijoituksista. (Geggel 2015.)

Egyptistä on löydetty 5000 vuotta vanhoja mummioita, joilta löytyneet tatuoinnit ovat ensimmäisiä löydettyjä figuratiivisia tatuointeja. Aikaisemmin arkeologit olettivat, että muinaisessa Egyptissä ainoastaan naisilla olisi ollut tatuointeja, mutta myös miesmummiolta

on löydetty tatuointeja. Härkä merkitsee miehisyyttä. Naisilla olkapäässä ja vatsassa olleet tatuoinnit symboloivat uskonnollista tietämystä tai korkeaa statusta. (Gibbens 2018.)

Kuva 2. Kuva mummioituneen egyptiläisen kaulatatuoinnista. (Steffen 2020.)

Pazyrikiläisten haudasta vuonna 1948 löydetty päällikön mummioitunut ruumis oli tatuoitu. Hänellä oli eläinaiheisia kuvia ympäri kehoa ja selässä ympyröistä koostuva kuvio, jolla uskotaan olleen lääketieteellinen parantava merkitys. Kuvia oli kaiverrettu luusta tehdyillä neuloilla ja noella. Eläintatuoinnit ovat olleet suuressa roolissa, ja niillä on ollut maagisia tarkoituksia. Ne on liitetty esimerkiksi metsästysonneen, viisauteen ja rohkeuteen. Antiikin Kreikassa orjat ja rikolliset merkittiin tatuoinneilla. Kun kelttiläisyys levisi Euroopassa 100-luvulla eKr., tatuoinnit toimivat heimotunnuksina, mutta niitä myös käytettiin taistelussa aseena vastustajan pelottamiseksi. Pyhiinvaellusmatkoilla otettiin pyhiinvaellustatuointeja. Koptilaiset ottivat tatuointeja osoittaakseen, etteivät olleet muslimeja, vaikka asuivat muslimialueella. (Juntunen 2004, 22–25.)

2.2 Tatuointien yleistyminen Euroopassa

Keskiajan alkupuolella suhtautuminen tatuointeihin Euroopassa alkoi muuttamaan muotoaan kristinuskon myötä. Jumala oli luonut ihmisen omaksi kuvakseen, ja kaikenlaista kehonmuokkausta pidettiin syntinä. Tämän myötä tatuoinnit katosivat eurooppalaisesta kulttuurista tuhanneksi vuodeksi. 300-luvulla keisari Konstantinus laittoi tatuoinnit pannaan ja vuonna 737 jKr. paavi Hadrianus I teki tatuoinneista laittomia. Yllättävää kyllä, tatuoinnit tutustutettiin Euroopalle uudestaan kristittyjen ristiretkelijöiden toimesta 1200-luvulla. Tatuointeja otettiin myös matkamuistoiksi ristiretkistä, etenkin Jerusalemissa. 1600–1700-luvuilla uskonnolliset tatuoinnit saivat lisää suosiota ja muotokuvia Jeesuksesta otettiin paljon. (Juntunen 2004, 27.)

Tatuoinnit löydettiin uudelleen lopullisesti löytöretkien aikaan vuosina 1766–69. Merimiehet värväsivät alkuasukkaat tekemään heille tatuointeja. Kapteeni Bougainville toi englannin kieleen tatuoinnille termin, joka tulee sanasta *tatau*. 1700-luvulla saapuivat merimiestatuoinnit. Suurin osa miehistöstä oli tatuoituja, ja tatuointiliikkeitä alkoi ilmestyä nopealla tahdilla satamakaupunkeihin. Monella historiallisella vaikuttajalla on ollut tatuointeja. Kuten roomalaiset ennen aikojaan myös Englannin armeija otti tatuoinnit hyötykäyttöön ja ryhtyi tatuoimaan kiinnisaamiaan sotilaskarkureita D-kirjaimella. (Juntunen 2004, 28–29.)

2.3 Kehonmuokkaus sirkustaitteessa

Myös sirkusesiintyjillä on ollut oma saransa tatuointien kanssa. Amerikassa niin sanottu freak show oli vetävää viihdettä, jonne mahtui mukaan monia tatuoinneilla varusteltuja esiintyjä, koska tatuointeja pidettiin eksoottisina. Sirkuslaiset ottivat tatuointeja erottuakseen porvaristosta tai siksi, että saisivat sirkuksesta itselleen vetonaulan paikan. Tunnetuin kehonmuokkauksilla itselleen maineikkaan nimen saanut sirkusesiintyjä oli Horace Hidler, joka tunnettiin nimellä Suuri Omi. Horace oli vanha majuri, joka sodasta palauttuaan päätti liittyä sirkukseen. Hän halusi tatuoida itsensä päästä varpaisiin shokeeraavalla kuvioinnilla erottuakseen joukosta. Häntä kutsuttiin ihmisseepoksi, sillä hänen kehonsa oli täynnä isoja ja paksuja mustia juovia. Se ei Omille riittänyt, joten hän lävisti ja venytti nenänsä sekä pian myös korvansa ja hioi lopulta jopa hampaansa teräviksi. (Juntunen 2004, 34, 40.)

2.4 Polynesia ja Japani

Polynesia ja Japani ovat molemmat suuressa roolissa tatuointien kulttuurihistoriassa. Molempien maine on säilynyt vahvana tähän päivään asti, ja monet nykypäivän tatuoinnit saavatkin inspiraationsa näiden alueiden tatuointitaitteesta.

Polynesiassa tatuointeja käytettiin merkitsemään arvojärjestystä. Mitä suuremmat tatuoinnit, sitä korkeampi asema. Maorien väestössä tatuointeja on kunnioitettu aikojen alusta asti. Maorit tunnetaan kasvotatuoinneistaan, joita kutsutaan nimellä *moko*. Koko kasvojen peittäviä mokoja nähtiin yleensä miehillä, kun taas naisilla nähtiin suun alapuolelta leukaan jatkuvia kuvioita. Maorien keskuudessa tatuojat olivat arvostettuja heimon jäseniä, ja he olivat aina miehiä. Maorit uskoivat, että tatuoinnit toisivat heille voimaa taisteluihin ja lisäisivät heidän kivunsietokykyään. 1800-luvulla maorit ajautuivat tekemiin eurooppalaisten kanssa. Matkamuistoksi eurooppalaisille merimiehille he saattoivat myydä vangitsemiensa vihollisheimolaisten irtileikattuja päitä, joiden kasvot he olivat tatuoineet. Tatuoidun soturin päätä kunnioitettiin vihollisheimossa irrottamalla ja säilömällä se. (Juntunen 2004, 26.)

Tatuoinneilla on myös sosiaalinen funktio, joka yhdistää maorit esi-isiinsä. Tongassa ja Samoalla tatuoinneilla oli tärkeä merkitys uskonnollisissa rituaaleissa ja sodankäynnissä. Tatuointien teko oli erittäin kivuliasta, ja jos joku ei kestänyt tatuoinnin aiheuttamaa kipua loppuun, hän oli vaarassa tulla vihatuksi ja solvatuksi. Tatuointien paikoilla oli myös omat merkityksensä. Polynesialaisten mukaan ihmiset ovat maan ja taivaan lapsia, ja tatuoinnit nähtiin linkkinä maan ja taivaan välillä. Ylävartalossa olevat tatuoinnit yhdistettiin taivaaseen ja hengellisyyteen, kun taas alavartalon tatuoinnit olivat yhteydessä maahan. (Zealandtattoo 2020.)

Kuva 3. Kuva perinteisestä moko kasvotatuoinnista. (Zealand Tattoo 2020.)

Japanissa on kielletty tatuoinnit monta kertaa, vaikka niitä on aina ollut ja niillä on ollut suuria merkityksiä. Jomon-kaudella noin 10 000 eKr. hokkaidolaisessa Ainu-heimossa naiset tatuoivat suunsa ja kätensä. Käsitatuoitien tarkoituksena oli, että tatuoinnin tuottama kipu viestittää ennen avioliittoon menemistä sitä, että nainen tulee kestävänsä avioliiton ja sen mukana tulevat appivanhemmat. Vuonna 1799 hallitus yritti kieltää tatuoinnit, mutta Ainu-heimon jatkoi perinteitään siitä huolimatta. Edo-kaudella (1603–1868) tatuoinneista tuli keino oman paikkansa identifiointiin hierarkiassa. Silloin alettiin myös merkitsemään rikollisia kasvotatuoinneilla. Tatuoinnin tuottama kipu ja siitä jäävä ikuinen merkki otsalla katsottiin sopivaksi rangaistukseksi pienistä rikoksista. Myöhemmin kasvotatuoinnista siirryttiin tatuoimaan rikollisten käsiä. Edo-kaudella muodostuneella rikollisjärjestö Yakuzalla oli myös omat rituaalinsa tatuointeihin liittyen. Päästäkseen liittymään Yakuzaan oli otettava tatuointi, sillä sen avulla osoitettiin henkisen ja fyysisen kivun kestävyyttä sekä rohkeutta. Tatuointien muuttuessa laittomiksi Edo-kaudella Yakuza sai Japanissa tatuoinneillaan enemmän valtaa. ”Tatuointipuvusta” tuli symboli Yakuzaan jäsenten statuksesta.

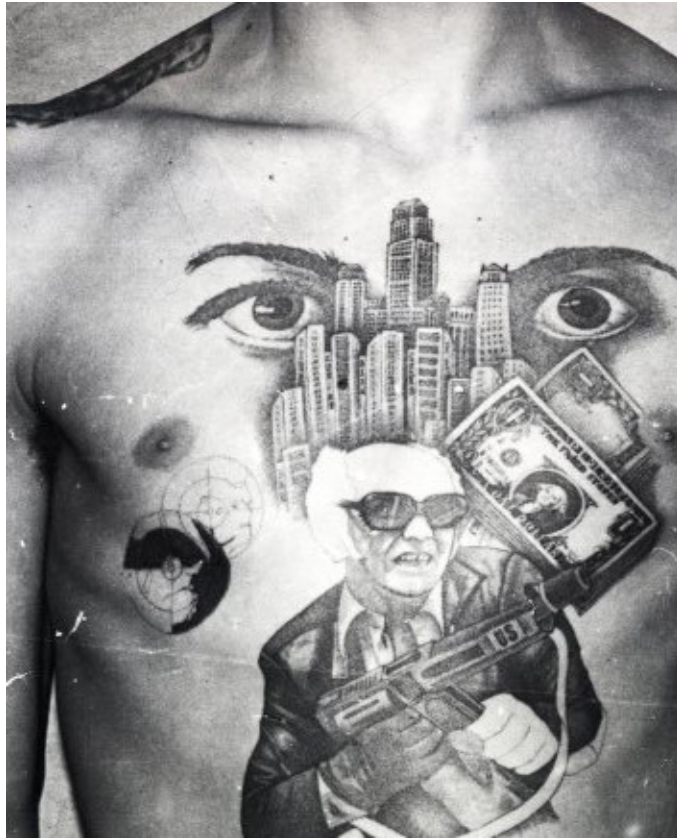
Kuva 4. Periteisiä rikosjärjestö Yakuzaan ”pukutatuointeja”. (Shafiga 2020.)

Nykypäivä asenteet tatuointeihin liittyen ovat muuttumassa, mutta siitä huolimatta tatuoinnit yhdistetään silti lujasti rikollisuuteen. Japanissa tatuojiksi ryhtyäksään tarvitaan yhä lääkärin lisenssi. (Shafiga 2020.)

2.5 Vankilatatuoinnit

Vankilatatuoinneillakin on omat koodikieliset merkityksensä. Esimerkiksi hämähäkinseitillä saattoi olla monia tarkoituksia, kuten tappo tai vankilakierteeseen joutuminen. Silmäkulmassa oleva kyynel kuuluu tunnetuimpiin vankilatatuointeihin. Kyynel saattoi merkitä muistoa tuomiota suorittaessa menehtyneelle läheiselle, olla merkki taposta tai murhasta. Kyynelten määrä saattoi myös määrittää uhrien lukumäärää. Myös pelkillä kirjaimilla tai numeroilla ovat omat koodinsa, jotka saattavat antaa vihiä kantajan vankilataustasta. Yhdysvalloissa myös sotilaat ryhtyivät tatuoimaan joukko-osastojensa tunnuksia ihoonsa. (Juntunen 2004, 46.)

Venäläisissä vankilatatuoinneissa on myös tarkka kieli, joka kertoo vankien asemasta ja tuomiosta vankilassa. Kaikilla vangeilla kuuluu olla tatuointeja paitsi niillä, jotka ovat tehneet poliittisia rikoksia. Harhaan johtavilla tatuoinneilla on vakavia seurauksia, jopa kuolema. Murhaajien kehossa saattaa nähdä komeilevan pääkalloja ja tikareita. Yleistä ovat myös silmät, jotka viestivät siitä, että kantaja pitää muita vankeja silmällä. Ammattirikollisen solisluista saatta löytyä kahdeksansakaraiset tähdet. Seksuaalirikollisilla on myös omat tatuointinsa, esimerkiksi merenneidon pyrstö merkitsee seksuaalirikosta alaikäistä kohtaan. (Whalley 2018.)

Kuva 5. Venäläinen vankilatatuointi. (Wild 2014.)

2.6 Ennakkoluulojen nousu tatuoituja kohtaan

Tatuointien tarkoitus on hyppinyt ylä- ja alaluokkien välillä. Niiden tarkoitukset ovat muuttuneet artistisen ja sosiaalisen kehityksen kautta löytöretkeilijästä isänmaallisuuden ja siitä kapinallisuuden merkkiin. (DeMello & Rubin 2000.)

Tatuointikoneen myötä Yhdysvalloissa ja Euroopassa tatuoinneista tuli halvempia ja helpommin hankittavia, jolloin porvarit eivät olleetkaan ainoita, jotka pystyivät hankkimaan niitä. Ihmisryhmät, joiden asenteet kohti yhteiskuntaa olivat kapinallisia, alkoivat käyttää tatuointeja symboleinaan, mikä teki niistä stigmatisoituja. Tatuoiduista tuli poikkeavia, joten eliittiväki hylkäsi tatuoinnit ensimmäisen maailmansodan aikaan. Toisen maailmansodan jälkeen kiinnostus tatuointeihin oli laskussa. Jengiläiset, vangit ja moottoripyöräkerhoon kuuluvat alkoivat merkitä itsejään tatuoinneilla. Samanlaisen kuvion jatkuessa pidempään, ihmiset jotka nähtiin valtavirrasta poikkeavina ottivat tatuointeja syytä tai toisesta, joka johti siihen, että tatuointeja ei enää nähty laajemmalla mittakaavalla hyväksyttävänä tai normaaleina valtavirtakulttuurissa. (Burns 2019.)

Eurooppalaisten kriminologioiden tutkimuksissa negatiiviset asenteet kasvoivat. Kriminologioiden mielestä tatuoinneilla ja poikkeavuudella oli yhteys psykobiologiaan. He uskoivat, että tatuoinneilla oli yhteys perinnöllisiin persoonallisuuspiirteisiin, jotka johtivat rikollisuuteen. Tatuointeja tutkittiin tuohon aikaan paljon, mutta suurimmaksi osaksi tutkittavana oli vankilassa tai mielisairaalassa olevia henkilöitä, joten tutkittavana oleva prosentti oli väestöstä kohden pieni. Näistä mielipiteistä tuli valitettavan suosittuja ja ne antoivat oikeutusta negatiivisille asenteille tatuoituja kohtaan. Sen seurauksena kaikki, joilla oli tatuointeja, saivat itselleen sosiaalisen stigman. Tämä johti siihen, että vaikka tatuoitu henkilö ei olisikaan kuulunut mihinkään poikkeavaan järjestöön tai toimintaan, ihmiset olettivat tämän tatuointien takia hänen olevan mukana tällaisessa toiminnassa. Nämä ennakkoluulot vaikeuttivat suuresti tatuoitujen työnsaantimahdollisuuksia. (Burns 2019.)

2.7 Tatuointien uusi nousu

1960-luvulla tatuointien uusi aikakausi oli alkamassa, kun uudet tatuojat saapuivat kuvioihin. Tämä uusi tatuojien sukupolvi yhdisti taidetta ja eri kulttuureja tatuointeihinsa, mikä teki ihmisiin vaikutuksen. Tatuojat alkoivat hyödyntää valtavirtamediaa muuttaakseen tatuointeihin liittyviä asenteita. Tatuointien suosio jatkoi kasvuaan 1980- ja 1990-luvuilla median myötä. Tatuointeja alkoi näkyä lehdissä. Tatuojista alettiin puhumaan mediassa koulutettuina ja tatuojia joilla oli taidetutkinto alettiin arvostamaan. Tällainen mediassa esiintyminen, missä toimistotyöläiset kävivät ottamassa taidekoulutuksen saaneelta tatuojalta kuvia, edesauttoi valtavirtakulttuurin ja tatuointikulttuurin yhdistymistä, joka taas johti tatuointien kaupallistumiseen. Tatuointilehtiä alettiin julkaisemaan ja tämä omalta osaltaan paransi tatuointien mainetta. (Burns 2019.)

Sosiaalisen median myötä ihmisten kommunikointi keskenään muuttui. Internetin kautta ihmiset pystyvät tapaamaan uusia ihmisiä, luomaan uusia kontakteja, mainostamaan itseään tai mielenkiinnon kohteitaan. Tämä avasi tatuojille uuden kanavan mainostaa itsejään ja töitään. Tatuointeja alettiin nähdä sellaisillakin ihmisillä, jotka eivät aikaisemmin olleet olleet tatuointien harrastajia. (Burns 2019.)

3 KIPU KEHONMUOKKAUKSIEN YHDISTÄJÄNÄ

Yhteiskunnassamme on monia kipuun liittyviä käytäntöjä, joita voisi kutsua rituaaleiksi. Olemme tottuneet siihen, että käytyämme läpi jonkun kivuliaan kokemuksen, saamme siitä palkinnon tai sitä juhlitaan, jonka kautta saamme uuden statuksen yhteisössämme. Ikään kuin merkin siitä, että olemme suorittaneet tietyn etapin ja voimme nousta korkeammalle hierarkiassamme. Kontrolloidussa ympäristössä luotettavien ihmisten ympärillä koettu kipu jättää positiivisen muiston kivun aiheuttamasta kokemuksesta. (Brangarràn & Brangarràn 2020.)

Queenslandin yliopistossa tehdyssä tutkimuksessa testattiin kivun vaikutuksia sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen. Oppilaat jaettiin ryhmiin, joista toisille annettiin kipua tuottava tehtävä ja toisille annettiin vähemmän kipua tuottava tehtävä. Kummallakaan ryhmällä ei ollut negatiivisten ja positiivisten tunteiden kanssa eroa, mutta ero näkyi siinä, kuinka oppilaat tunsivat yhteenkuuluvuutta ryhmänsä kanssa. Ne, joille oli annettu kipua tuottava tehtävä, tunsivat enemmän yhteenkuuluvuutta ryhmänsä kanssa. Myös muilla testeillä havaittiin, että he, jotka olivat kokeneet kipua yhdessä, olivat motivoituneempia toimimaan yhdessä ryhmänsä kanssa kuin he, jotka eivät olleet kokeneet kipua yhdessä. Tämä viestii siitä, että kivulla voi olla positiivisia sosiaalisia vaikutuksia siihen, miten tunemme yhteenkuuluvuutta toistemme kanssa. (Association for Psychological Science 2014.)

Kehomuokkauksia omaavat ihmiset tuntevat yhteenkuuluvuutta helpommin keskenään, koska he tietävät ulkonäön perusteella toisistaan jo jotakin ja tämä yhdistää heitä. He ovat käyneet läpi saman kivuliaan kokemuksen ja osaavat samaistua toisiinsa sen kautta. (Brangarràn & Brangarràn 2020.)

Kehoaan muokkaavien joukkoon kuuluvana voin sanoa, että tunnen yhteyttä herkemmin, jos näen jonkun toisen samanlaisia kehonmuokkauksia harrastavan henkilön. Tämä kertoo siitä, että jonkinlainen samankaltainen arvo tai asenne on olemassa, ja on luontevampaa olla tällaisten ihmisten seurassa. Toisen lävistetyn tai tatuoidun henkilön kohdatessani keskustelu ajautuu nopeasti siihen, millaisia kokemuksia lävistyksen tai tatuoinnin ottamisen takana ovat olleet. Missä ne on otettu ja kuinka paljon se sattui. Nämä keskustelut toimivat hyvänä jäänmurtajana, joka vie tietä vaivattomasti muihinkin keskustelunaiheisiin. Tatuoinneista keskustellessa yhtäkkiä huomaakin olevansa jo paljon henkilökohtaisemmalla keskustelun tasolla.

Ihminen lievittää usein henkistä kipuaan fyysisellä kivulla. Jos keinoja hallita tai käsitellä kipua ei ole opittu tai jos niitä jostain muusta syystä ei ole, ihminen muovaa itse omia ratkaisuja kivun ulostuomiseksi. Ihmisellä on halu puhdistaa itsensä ja saada paha olo ulos. Radikaaleimpia keinoja tähän saattavat olla esimerkiksi itsensä viittäminen, riippuvuus, hakeutuminen vaarallisiin tilanteisiin, ylensyöminen tai alisyöminen. Ihminen löytää tietoisesti tai tiedostamattomasti keinoja lievittääkseen kipuaan. Jos emme ymmärrä itseämme, saatamme vahingoittaa itseämme yrittäessämme pelastaa itseemme. (Brangarràn & Brangarràn 2020.)

Tatuoinnin ottamiselle syynä voi olla tatuointiprosessissa koetun kivun kestäminen. Itsensä haastaminen kivun ja sietokyvyn ääri rajoille voidaan kokea omien heikkouksien voittamisena ja tavoitteiden saavuttamisena. Monta tuntia kestävä jatkuva kipu saateen ajatella rituaalisena toimintona itsensä kanssa. Tatuoinnit ovat osa oman ruumiinsa omistamista ja oman vapauden toteuttamista. Ne ovat merkki itselle ja muille siitä, että tämä on minun kehoni ja tämä on osa minua, ja niiden myötä annan palan itsestäni muiden fyysisesti nähtäväksi. (Brangarràn & Brangarràn 2020.)

Tatuointia ottaessa voi laittaa itsensä testiin siitä, kuinka paljon kipua oikeasti kestää. Prosessissa on kyse sinnikkydestä ja omien rajojensa testaamisesta. Monta tuntia kestävä kivun aikana tulee mietittyä monta kertaa, että kauanko tätä vielä jaksaa. Itse oma kohtaisesti olen kokenut kivun kestäminen haasteena ja luonteen lujuttavaa testaavana.

Tatuoinnin tekemisen alkaessa tuntee kipua. Sen jälkeen kipuun tottuu ja turtuu. Viimeisenä vaiheena kipu alkaa tulla takaisin, kun iho alkaa huutamaan helpotusta jatkuvaan kipuun. Keho puuttuu paikallaan olemisesta, ja verenkierto raajoissa tuntuu olemattomalta. Aika ei tunnu menevän eteenpäin, ja tuntuu, että yksikin viiva vielä, niin on finaali. Siinä on hyvää aikaa miettiä, että missä menee kivun sietämisen raja. Silloin toivoisi pystyvänsä keskittymään johonkin muuhun kuin kipuun. Se on kuitenkin vaikeaa, sillä kipu on koko ajan fyysisesti läsnä. Mitä enemmän siihen keskittyy, sitä pahemmaksi se muuttuu. Tämä voi olla testinä siitä, millä tavalla mieltään kuuntelee. Itse olen oppinut kohtelevaan kipua epämiellyttävänä vieraillevana tähtenä, jonka poistuttua voin iloita onnistuneesta koitoksesta läpi elämäni. Kun muistan kivun hetkellisyyden, kestan sitä paljon paremmin. Vaikka kuinka tuntuisi, että kipu ei koskaan loppuisi, helpottaa kun muistaa, että kyse on vaan pienestä ohimenevästä hetkestä. Tulee asenne ”nyt kun kerran tässä ollaan, niin antaa tulla vaan”. Kun se on ohi, kivun unohtaa lähes kokonaan ihastellessa kivusta saatua lopputulosta. Joka kerta voi ylpeänä todeta, että kesti tuon

kaiken. Se kasvattaa itseluottamusta siihen, että kykenee kokeilemaan rajojaan, ja huomaa, että onkin paljon sinnikkäämpi kuin mitä ennen kokemusta olisi ajatellut.

4 TATUOINNIT JA IDENTITEETTI

Tatuoinneista ja syistä, miksi niitä otetaan, on tehty paljon tutkimuksia. Tutkimusten kautta ilmenevät erilaiset syyt, miksi niitä otetaan, ja minkälaisia vaikutuksia niillä on ot-tajan identiteetin hyväksymiseen, vahvistamiseen, kehonkuvaan tai oman kehon kont-rollin takaisin saamiseen sekä traumasta tai vaikeasta elämäntilanteesta irti- ja ylipääse-miseen.

4.1 Tutkimuksia ja tarinoita tatuointien takana

Eteläafrikkalaiset psykologiaopiskelijat toteuttivat tutkimuksen siitä, miksi opiskelijat otti-vat tatuointeja. Syitä löytyi monia. Syyt tatuoinnin ottamiselle liittyivät monilla opiske-li-joilla itseilmaisuuksiin, haluun tuntea olevansa uniikki oma itsensä, vahvistaa omaa identi-teettiään ja omaperäisyyttään ja kokea itsenäisyyden tunnetta. Tatuoinnista saatettiin myös haluta muisto tärkeälle tapahtumalle. Jotkut opiskelijat vain halusivat tatuoinnin ilman sen suurempia suunnitelmia, itseään koristellakseen, pysyäkseen muodin muka-na, vaikuttaakseen viehättävämmältä tai toisten ihmisten aiheuttamien vaikutteiden in-spiroimana. Yhtenä syynä esiin nousi myös halu kuulua ryhmään tai tuoda esiin uskon-nollista tai romanttista sitoutumista. Joillekin opiskelijoille motiivina oli tarve kapinoida, vaikuttaa kovalta tai kypsältä tai kokea tatuoinnin ottamisen tuoma hauskuus ja seikkai-lu. Myös julkisuuden henkilöillä oli osansa siihen miksi opiskelijat halusivat ottaa tatuoin-teja, sillä siitä on tullut julkisuuden henkilöiden kautta myös muoti-ilmiö. Suurimpana syynä tatuointien ottoon on kuitenkin itsensä ilmaisu tatuointien kautta ja itselleen identi-teetin luominen. Kehonmuokkaaminen tatuoinneilla antaa mahdollisuuden erottua jou-kosta. (Naudé ym. 2017.)

Transilvanialaisten yliopisto-opiskelijoiden tekemässä tutkimuksessa syitä opiskelijoiden tatuoinnin ottamiseen oli kahdeksan: uskomuksien ja ideologioiden takia, esteettisistä syistä, identiteetin voimistamiseksi, sosiaalisten siteiden vahvistamiseksi, sosiaalisten mallien kunnioituksen osoitukseksi, uteliaisuuden takia, lähimmäisen menetyksen takia ja henkisen tuen takia. (Csesznek & Stemate 2019.)

Vanhemmat sukupolvet, varakkaammat tai korkeamman koulutuksen saaneet henkilöt kallistuvat enemmän negatiivisiin asenteisiin tatuointeja ja tatuoituja kohtaan. Naisilla ta-tuoinnit nähdään herkemmin negatiivisena kuin miehillä, sillä naisten tatuoinnit nähdään

sukupuoliroolien rikkomisena. Työnantajat suosivat edelleen ihmisiä, joilla ei ole tatuointeja niiden sijasta joilla on tatuointeja, koska heidän mielestään tatuoinnit eivät sovi työympäristöön, jos halutaan antaa itsestään ammattimainen kuvan. (Naudé ym. 2017.)

Joissain eteläafrikkalaisten psykologiaopiskelijoiden tutkimuksissa tuli ilmi, että miesopiskelijat tuntevat olonsa turvallisemmiksi tatuointien ottamisen suhteen kuin naisopiskelijat. Yleisesti asenne on se, että naisilla on enemmän tarvetta piilotella tatuointejaan kuin miehillä, sillä niiden koetaan tekevän naisista vähemmän ulkonäöllisesti viehättäviä, motivoituneita, kilttejä, urheilullisia, tyylikkäitä, uskonnollisia ja älykkäitä. Sen sijaan tatuoidut naiset nähdään enemmän seksuaalisesti kevytkenkäisinä. Naisilla todettiin hyväksyttäväksi sellaiset tatuoinnit, joiden on tarkoitus koristaa tai kaunistaa kehoa. (Naudé ym. 2017.)

Tutkimuksessa siitä, onko naisilla, joilla on tatuointeja, matalampi itsetunto kuin niillä, joilla ei ole, nähtiin että itsetunto on yhteydessä kehon tyytyväisyyteen niiden keskuudessa, joilla on tatuointeja. Tatuoinnit ovat ulkoista koristelua, jota käytetään kehonkuvan ja itsetunnon nostattamiseksi. Tuloksissa huomattiin, että tatuoinnit voivat siis nostattaa itsetuntoa. Sekä miehillä että naisilla tatuoinnit lisäsivät näkemystä omasta seksuaalisesta potentiaalista, viehättävyydestä tai päättävyydestä. Tutkimuksessa kerrottiin, että kehonmuokkaukset edustavat sosiaalisen ja henkilökohtaisen kehittämisen muotoa. Tutkimuksen mukaan tatuointien on tarkoitus vähentää välimatkaa ideaalin ja todellisen kehonkuvan välillä. (Kertzman ym. 2019.)

Etelä-Kalifornian Yliopistosta sosiologiksi valmistunut Em Huang kirjoitti artikkelin siitä, kuinka tatuoinnit ovat tärkeä osa hänen seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuoli-identiteetin hyväksymistarinaansa. Huang kertoo artikkelissaan olevansa vahvasti uskonnollisesta perheestä, jonka johdosta hänen vanhemmillaan oli vaikeuksia hyväksyä hänen seksuaalinen suuntautumisensa. Tatuointien avulla hän on myöhemmällä iällä käsitellyt perheensä suhtautumisen jättämiä haavoja. Hän kertoo, kuinka tatuoinnit ovat hänelle muistomerkkejä tärkeistä tapahtumista ja matkoista, trauman ja identiteettinsä yhdistämisestä. Jokainen hänen tatuoinneistaan kantaa tärkeää roolia oman itsensä ymmärtämisen ja oppimisen kannalta. Trauman käsittelystä seurannut paraneminen kulminoitui siihen, miten hän ymmärtää itsensä ja identiteettinsä. Sen sijaan, että olisi kieltänyt haavan olemassa olon sen parannuttua, Huang valitsi tiedostaa trauman vaikutukset omaan elämäänsä sekä sen, miten trauma muokkasi hänen omaa perspektiiviään ja teki hänestä sen ihmisen, joka hän on nykyään. Huangilla on tällä hetkellä kolme tatuointia, jotka kaikki ovat symboleita elämää muovanneista tapahtumista. Nämä tatuoinnit käsittelevät

kipua ja paranemista, ja niiden kautta hän on saanut syvemmän yhteyden itseensä. Ne ovat antaneet hänelle mahdollisuuden kääntää vaikeudet voitoksi. (Huang 2016.)

Tatuoinnit voivat olla vahva symboli jostain tapahtumasta, josta haluaa ottaa itselleen kontrollin. Minulla on tatuointi, jolla on suuri osa sukupuoli-identiteettini omaksumisessa. Olen itse transsukupuolinen ja transpoliklinikalla ollessani hormonihoidojeni aloitusta viivästytettiin sen takia, kun vanhanaikaisessa Rorschachin musteläiskätesteissä minussa ilmeni ”syvää herkkyyttä”. Koettiin, etten ollut valmis aloittamaan hormonihoidoja ennen kuin saisin rinnalleni hoitokontaktin. Vuosia kestäneen odottelun jälkeen tämä tuntui viimeiseltä niitiltä ja tunsin oloni toivottomaksi. Halusin kuitenkin kääntää toivottomuuteni siitä, että minulle aivan vieraat ihmiset ovat kontrollissa minun kehostani siihen, että vaikka heillä on päätösvaltaa siihen, mitä ja koska keholleni tapahtuu, he eivät voi viedä kehoani minulta. He eivät myöskään voi määritellä sitä, mitä minä olen. Sen jälkeen otin tatuointikoneen käteeni ja mitään sen suurempia miettimättä tatuoin omaan vasempaan polveeni tekstin ”syväherkkä”. Tämä oli epäsuora mielenosoitus heille siitä, että he voivat luulla minusta mitä haluavat, mutta minä itse tiedän kuka olen ja sitä he eivät voi minulta ottaa pois. ”Ollaan sitten syväherkkiä, jos näin kerta sanotaan”. Tatuoinnilla oli suuri vaikutus siihen, miten sain valtaa takaisin omaa kehoani kohtaan. Tatuointi vaikutti myös oman identiteettini omaksumiseen ja lisäsi tietoisuutta ja päättäväisyyttä siitä, että kun vaan itse tiedän kuka olen, muiden oletuksilla ei ole merkitystä.

4.2 Omien tatuointien vaikutus omaan identiteettiin

Miellän omat tatuointini osaksi identiteettiäni. Kaikkien tatuointieni taustalla ei ole mitään suurta symbolista merkitystä, jotkut ovat tehty tai otettu vain hetken mielijohteesta. En kadu tatuoinneissani yhtäkään, sillä jokainen tatuoinneistani on osa minua ja ainutlaatuista kehoani. Minulle tatuoinnit ovat muistoja. Ensimmäinen tatuointini liittyi sen aikaiseen lempiyhtyeeseen. Tatuoinnin nähdessäni muistan edelleen sen tunteen, minkä kyseistä yhtyettä kuunnellessani silloin sain. Muistan ensimmäisen tatuoinnin, minkä tein itse. Olin nuori, täysin kokematon, enkä tiennyt yhtään mitä teen, en suunnitellut enkä sen enempää ajatellut sitä. Muistan kuinka jännittävää sen tekeminen oli ja sen näen myös tatuoinnistani.

Keskisormeni välissä on tatuointi minun ja ystäväni välisestä sisäpiirivitsistä. Sitä katsolessani muistan, kuinka suuri merkitys vitsillä oli silloin, kun keksimme sen. Muistan myös, kun jonotimme ja jännitimme ystäväni kanssa kovassa pakkasessa tatuointiliik-

keen edessä walk-in tatuointipäivänä ja tatuointien ottamisen jälkeen menimme kaikki juomaan yhdessä viiniä. Muistan myös sen tunteen, minkä olen saanut joka kerta tatuointien ottamisen jälkeen. Tunne siitä, että on enemmän kotonaan omassa kehossa.

Olkoon tatuoinnin taustalla jotain henkilökohtaista tai vain jotain, minkä näen visuaalisesti miellyttävänä, tatuointini muistuttavat minua siitä, mistä olen lähtöisin. Näen niiden avulla elämäni kaaren ja kehityksen itsessäni. Minua esimerkiksi ei haittaa, vaikka ensimmäiset tatuointini olivat erittäin värikkäitä verrattuna siihen, että nykyisin haluan ne pelkkänä mustana siksi, koska tatuoinnit kuitenkin ovat muistoja siitä ajasta ja siitä itsestäni, joka olin ne ottaessani. Minua ei myöskään pelota, että mitä mieltä tulen olemaan tatuoinneistani tulevien vuosien saatossa, sillä olen kuitenkin tatuointia ottaessani ollut tietoinen siitä, että se on ikuinen ja kannan sitä mukana riippumatta siitä, kuinka olisin vuosien varrella muuttunut. Minä muokkaudun tatuointieni mukana ja tatuoinnit kertovat sekä muistuttavat siitä, mistä pisteestä olen lähtenyt.

Haluan, että kehoni täytyy minulle räätälöidyistä kuvista, jotka ovat vain ja ainoastaan minun, jotka kertovat ainoastaan minun tarinaani ja näyttävät ainoastaan minulta. Otan tatuointeja vain itseni vuoksi, enkä siksi että näyttäisin muiden silmissä tietynlaiselta. En jätä myöskään ottamatta tatuointeja sen vuoksi, että ne olisivat jonkun mielestä epäviehättäviä tai epäammattimaisia. Minä olen ainoa joka on vastuussa siitä, mitä keholle teen ja muiden on hyväksyttävä se sellaisenaan.

4.3 Brändien ja brändäyksen vaikutus tatuointeihin

Nykypäivänä tatuointien suosion kasvaessa ja niiden saadessa valtavirtaista suosiota, voi tatuointien kantajiakin alkaa lokeroimaan, mihin ”ryhmään” he kuuluvat. Samalla tavalla, kun ihailimme ja liikumme samanmielisten ihmisten seurassa, voimme nykyään jomelkein tatuointien kautta päätellä, millaiseen ryhmään hän kuuluu. Suurin muutos tähän on sosiaalisella medialla ja julkisuuden henkilöillä. Haluamme olla kuten ihaillemamme henkilö, joten jos näemme hänellä jonkin tietynlaisen tatuoinnin, voimme haluta itsellemme samankaltaisen, tunteaksemme suurempaa läheisyyttä idolimme kanssa. Sosiaalinen media vaikuttaa myös tatuojien suosioon. Jos osaa brändätä itsensä tatuojana sosiaalisessa mediassa hyvin, saa sen kautta rutkasti lisää näkyvyyttä ja sen seurauksena asiakkaita. Jos joku tunnettu vaikuttaja käy ottamassa tiettyltä tatuojalta kuvan ja kertoo siitä sosiaalisessa mediassa, haluavat hänen faninsa käydä ottamassa samalta

tatuojalta kuvan tunteakseen häneen yhteyttä. Tämä kasvattaa myös tatuojan suosiota. Itsensä brändäys on nykypäivänä osa tatuoimista.

Otamme myös tatuointeja rakastamistamme brändeistä. Kuvat ovat vaikutusvaltaisia ja niissä on paljon voimaa. Yhdistämme tietyt symboliset kuvat tiettyyn tunteeseen, arvoon tai uskomukseen. Emme ole yleisesti tietoisia näistä, sillä ne tapahtuvat alitajunnassamme. Bränditatuoinneilla saamme tyrehdytettyä sosiaalisia tarpeitamme. Brändin merkki tai kuva kuvastaa tietynlaista ajatusmaailmaa ideoista, uskomuksista, arvoista ja maailmankatsomuksista. Sillä kaikki tarvitsemme kuulumisuudentunnetta, bränditatuoinnit ovat symboleina sosiaaliseen ryhmään kuulumuudesta. Bränditatuointien avulla samaan sosiaaliseen ryhmään kuuluvat henkilöt voivat löytää siteen keskenään. Ne viestivät siitä, että tatuointien avulla henkilöt kuuluvat ainutlaatuihin ja henkilökohtaisesti merkitykselliseen yhteisöön. Bränditatuoinnista tulee pysyvä merkki, jolla on erityinen tarkoitus. Se luo voimakkaan tuulahduksen muistoista, kokemuksista, tunteista ja muista positiivisista assosioista jotka he yhdistävät brändiin. Bränditatuoinnit ovat muistutuksia niiden haalijan ideaalista elämästä ja näkevät brändin merkin muistutuksena noista ideoista saaden niistä voimaa. Kuvan täytyy olla yhteydessä johonkin esikuvalliseen, jotta se vaikuttaa haluajan psyykkeeseen, että hän haluaa kantaa sitä ihollaan. Ihmiset etsivät tarkoitusta ja janoavat emotionaalista palkitsemusta rakastamansa brändiin kanssa olevasta kanssakäymisestä. Tatuointien avulla pystyy luomaan pysyvän fyysisen yhteyden brändin ja asiakkaan välillä. (Bueno & Jeffrey 2014.)

4.4 Tatuointien vaikutus sairauksista selviämiseen

Tatuointeja käytetään sairauden tai traumaattisen kokemuksen jäsentämisessä tai siitä selviämässä. Esimerkiksi tatuointeja tehdään rintasyövästä selvinneille naisille siksi, että mastektomian arvet voidaan tehdä esteettisesti kauniimmiksi, ja että naiset voivat ilmaista sairauden tuhoavia vaikutuksia. Rintasyövästä selvinneet voivat uudelleenrakentaa identiteettiään ja tatuoinnit toimivat sairaudesta johtuneen ajanjakson sulkemiseksi, kun he löytävät tatuoinnista ylpeyden lähteen, merkin selviytymisestä ja symbolin rohkeudesta ja voimasta. Tatuoinneista on tullut myös enemmän sairauden seurauksien symboli fyysisellä ja emotionaalisella tasolla, kun että se olisi kivun kestävyyttä. (Koller & Bullo 2019.)

Kuva 6. Rintasyövän aiheuttamien arprien peitetatuointi. (Allen 2018.)

Artikkelissa, jossa tehtiin tutkimusta rintasyövästä selvinneiden tatuoinneista rituaalisena selviytymiselementtinä selvisi, että tatuoinnit auttavat helpottamaan syövästä ja sen hoidosta tullutta traumaa. Post-traumaattinen kasvu ilmaisee traumasta jäävää positiivista jälkikuvaa ja se tarkoittaa muutoksia, jotka traumatisoitunut yksilö kokee itseään ja sosiaalisia asiansuhteita kohtaan päästäkseen eteenpäin trauman jälkeisessä elämässä. Post-traumaattista kasvua on kolmenlaisia; muuttunut kuva itsestään, muuttunut kuva suhteista muihin ihmisiin ja muuttunut elämän filosofia. (Eschler ym. 2018.)

Rintasyövästä selvinneiden arpia ei pelkästään peitellä tai koristella, vaan heille voidaan rakentaa myös uudet nännit tatuointien avulla. Ranskalainen Alexia Cassar pitää Ranskassa ainoa tatuointistudiota, joka on pelkästään rintasyöpäpotilaiden nännien uudelleenrakentamista varten. Hänen asiakkailleen tatuoinnin ottaminen on kokemus, joka auttaa heitä löytämään ja eheyttämään kehonsa uudelleen. Tatuointien otto on myös osa suruprosessia, sillä nännien takaisin saaminen saattaa päätökseen elämänvaiheen, jota sairaus on hallinnut. Cassarin mukaan nännien tatuoinnin jälkeen alueelle saattaa palata herkkyyttä, jonka leikkaukset ovat vieneet mukanaan, sillä nännit nähdessään aivot

saattavat hahmottaa niiden olevan jälleen olemassa, tuoden tuntoaistia takaisin. (Heikkilä 2018.)

Kuva 7. Ennen ja jälkeen- kuva Alexia Cassarin uudelleen rakentamista näanneistä. (Heikkilä 2018.)

Yle uutisoi artikkelissaan rovaniemeläisestä Petri Vuomajoesta, jonka tatuoinneilla on hänen elämänsä kannalta tärkeä käytännöllinen tehtävä. Vuonna 2011 tapahtuneen pahoinpitelyn ja sen seurauksena aivovammasta johtuvan muistinmenetyksen takia Vuomajoki unohti koko elämänsä. Hän on sen jälkeen tatuoinut käsiinsä asioita, joiden tarkoitus on muistuttaa esimerkiksi vedestä ja ruuasta. Tatuointeja ei ole otettu koristeellisista syistä. Siksi niitä ei ole kirjoitettu visuaalisesti näyttävästi. Vuomajoki kertoo, että hänen tatuoinneillaan on oikea tarve ja niiden avulla hän voi elää itsenäisesti. (Hinkula 2019.)

Kuva 8. Kuva Petri Vuomajoen käytännöllisistä tatuoinneista. (Hinkula 2019.)

Tatuoinnit voivat myös toimia keinona uudistaa itsensä kehossa näkyviltä menneisyyden haamuilta. Yleislääkäri Gavin Francis kertoo artikkelissaan, kuinka hänen potilaansa, jotka viiltelevät itseään, paikkaavat arpiaan tatuoinneilla. Yksi hänen potilaistaan kertoi olleensa kauan sinut arpiensa kanssa, sillä ne olivat iso osa hänen menneisyyttään ja iso osa sitä, kuka hän on. Ne olivat muistoja hänen entisestä itsestään ja siitä, ettei hän halua palata samaan synkkään tilaan, missä joskus oli. Hänestä oli kuitenkin alkanut tuntua, että hän on valmis siirtymään eteenpäin, sillä hän tiesi, kuinka paljon vahvempi hän on nykyään. Hän kertoi aikovansa hankkia tatuointeja peittääkseen kaikki arpensa, jättäen tietyn elämänvaiheen taakseen ikuisesti. Jokainen tatuointi oli hänelle askel pois siitä ihmisestä, joka hän oli joskus ollut. Potilaille tatuoinnit voivat olla käytännöllisiä apu-

välineitä nykyisen ja menneen itsensä välisen siteen vahvistamiseen. Jotkut taas ovat merkkejä haasteiden ylityksestä tai niiden juhlistamisesta. (Francis 2018.)

Minulla on tähän omakohtaista kokemusta. Molempia kyynärvarsiani, vatsaani ja sääriäni koristelee vuosien varrella vaaleiksi viiruiksi muodostuneet itse aiheutetut arvet. Arvet kertovat murrosiässä kokemastani masennuksesta ja siitä ajasta, jolloin en hyväksynyt sitä, kuka olen. Arvet kertovat myös siitä, että koin itseni satuttamisen ainoaksi toimivaksi keinoksi päästää ulos sitä pahaa oloa, jonka tunsin sisälläni. Arvet kertovat myös siitä, kuinka se oli minun keinoni pysyä hengissä. Ehkä tärkeimpänä arpeni kertovat siitä, että tämä kaikki on takana päin ja selvisin siitä kaikesta. Olen hyväksynyt niiden olemassaolon, ne ovat osa minua ja menneisyyttäni. En kuitenkaan ole enää sama ihminen, kun mitä menneisyydessäni olin. Muistan menneisyyteni ja kunnioitan sitä, mutta en halua enää kantaa sitä samalla tavalla fyysisesti mukanani, joten itsekkin käytän tatuointeja näiden menneisyyden merkkien poispyyhkimiseen. Arpien peittäminen tatuoinneilla antaa minulle mahdollisuuden muokata identiteettiäni tähän päivään sopivammaksi ja ne auttavat minua kuvittamaan ulospäin sitä ihmistä, joka olen tänä päivänä. Tatuoinnit auttavat minua myös muokkaamaan muiden ihmisten käsitystä minusta. Sen sijaan, että minut nähdään aina sinä henkilönä, joka arpiensa perusteella leimataan heti kättelyssä helposti mielenterveysongelmaiseksi, minut nähdäänkin vain ihmisenä, jolla on tatuointeja.

Kannan myös itse mastektomiasta tulleita arpia. En siksi, että olisin sairastanut rintasyövän, vaan siksi, että transsukupuolisuuteni takia voisin elää siinä kehossa, mikä minulle on oikeasti tarkoitettu. Vaikka olenkin erittäin sinut ja avoin sen kanssa mitä olen, on minullakin suunnitelmani heti arpieni kokonaan parannuttua marssia tatuointiliikkeeseen peittämään ne. Koen, että sen avulla olen taas askelta lähempänä sitä kehollista tilaa, missä minun kuuluukin olla. Ei pelkästään siksi, että muutenkin tatuointi-intoilijana tahdon koristella kehoni kuvilla oli niiden alla arpia tai ei, vaan myös siksi, että voin jättää yhden luvun elämästäni taakse. Olen pitkän taistelun kautta saavuttanut sen kehon, jota voin vihdoin kutsua omakseni. Nyt haluan jättää taistelemisen taakseni ja vaan nauttia siitä kehosta mikä minulla on.

4.5 Tatuointien vaikutus kehonkuvaan

Yksilö alkaa rakentamaan kehonkuvaansa jo varhain lapsuudessa. Ihmiskeho on fyysinen luonnosta saatu objekti, joka muuttuu objektisesta sosiaalisesti sitä mukaa kun

kasvaa isommaksi. Yksilön keho muokkaantuu tiettyjen sosiokulttuurialisten normien mukaisesti. Keho on valmistumaton ilmiö, joka muuttuu yksilön mukana koko yksilön elämän läpi. Yksilöllä on mielessään kuva omasta kehostaan, joka nähdään poikkeavana fyysisestä kehosta. Kehonmuokkaukset nähdään liukuvan nykyaikaisuuden seurauksena. Alkuperäinen keho katoaa ja se korvataan kuvalla ideaalikehosta. Niiden avulla pienennetään väliä ideaalin, oikean, fyysisen ja luonnollisen kehon välillä. Yksilöt muokkaavat kehoaan sosiaalisesti hyväksytyillä tavoilla, kuten urheilulla, tasapainoisella dieetillä, plastiikkakirurgialla ja kosmetiikalla tai tatuoinneilla ja lävistyksillä. (Antonova ym. 2019.)

Omaakohtaisesti tatuoinneilla on ollut suuri positiivinen vaikutus kehonkuvaani. Tatuoinnit toimivat väylänä ideaalisen ja fyysisen kehoni välillä. Olen menneisyydessä kokenut kehoni erittäin irrallisena siitä kuvasta, mitä se on pääni sisällä ollut ja tatuoinnit ovat vieäneet huomiota pois kehoni lihallisuudesta ja lopullisuudesta. Tatuoinnit ovat auttaneet siinä, että olen alkanut kokemaan kehoani paljon läheisemmäksi. Ne ovat myös näyttäneet, että vaikka kehoni on ikuinen ja tulen kantamaan sitä koko elämäni mukana, voin itse päättää siitä, mihin suuntaan sitä vien. Tunne on juurikin sitä, että saan itse olla kontrollissa kehostani ja saan tehdä siitä omanlaisen. Kunnioitan kehoani paljon enemmän, kun tiedän, että saan koristella sitä haluamani mukaan sen sijasta, että joutuisin vain kärvistelemään ihossa, jonka koen tylsäksi, tyhjäksi ja vieraaksi. Näen tatuoinnit visuaalisesti viehättävinä, joten kun näen niitä omassa kehossani, näen myös itseni enemmän viehättävänä. Näen myös itseni paljon särmikkäämpänä, kun tiedän että kaikki tatuointini ovat minunlaisiani ja tehty juuri minulle.

5 POHDINTAA

Opinnäytetyöni on antanut minulle paljon hyödyllistä informaatiota taiteellisen työskentelyni kannalta. Haluan tulevaisuudessa itse tatuojaksi. Minusta on tärkeää, että tatuointien tekijänä, tiedän mistä tarkoituksista tatuoinnit ovat peräisin ja minkälainen rooli niillä on nykyään. Tulevana tatuojana tahdon olla valmistautunut siihen, mitä kaikkea voi matkan varrella kohdata. Haluan, että ymmärrykseni on kattavan suuri ja että osaan katsella tilanteita monista eri näkökulmista.

Kaiken tiedon etsinnän pohjalta voisin sanoa, että tatuoinnit eivät ole vain kuvia, joita nuorena otetaan ja vanhana kadutaan. Jo muinaisina aikoina tatuoinneilla on ollut suuria merkityksiä; kivun lievityksestä heimolaisten statukseen, uskoon ja hengellisyyteen. Tatuointeja on kunnioitettu, ja ne ovat olleet merkkejä henkisestä lujudesta. Vaikka tatuointien tarkoitukset ja asenteet ovat muuttuneet vuosituhansien aikana, päälimmäinen tarkoitus on pysynyt samanlaisena. Ne ovat jotain, millä ihminen voi merkitä ikuisesti ihonsa ja tehdä siitä enemmän omanlaisensa. Olkoon sen tarkoitus mitä tahansa, saamme kehomme ja itsellemme jotain, joka kulkee mukamme hamaan hautaan saakka. Tatuoinnin voi nähdä rituaalisena kokemuksena, omien rajojen testaamisena. Se voi olla koristautumista, se voi olla läheisen muistamista. Se voi olla jotain, jonka näki julkisuuden henkilöllä ja halua tuntea tähän yhteyttä. Se voi olla identiteetin löytämistä, itsensä kohtaamista ja hyväksymistä. Se voi olla oman kehon itselleen takaisin saamista. Se voi olla muistamista tai itsetunnon kohotusta. Syitä jatkuu loputtomiin. Jokainen meistä kantaa omat tatuointimme omalla tavallamme ja omista syistä.

Tatuoinnit voivat helposti muokata ennakkokäsityksiä siitä, millainen henkilö voisi olla. On tultu pitkä matka siitä, kun tatuoidut nähtiin vain rikollisina, mutta negatiivisia asenteita silti riittää. Tatuoinneissa on kuitenkin monia positiivisia puolia ja vaikutuksia, ja niitä olen halunnut tuoda opinnäytetyössäni ilmi. Haluamme kaikki kuulua johonkin joukkoon ja tuntea itsemme hyväksytyksi. Tatuointien kautta pystyy löytämään oman joukkonsa. Tatuointien kautta voi tuntea yhteyttä.

Tatuoinnit voivat olla suuri osa identiteettiä ja sen rakentamista. Tatuointien ympärille voi kietoa identiteettinsä, tai tatuoinnit voivat auttaa identiteetin löytämisessä ja sen hyväksymisessä. Tatuoinnit auttavat erottumaan ihmismassasta, sillä jokaisen tatuoinnit ovat henkilökohtaisia ja ainutlaatuisia. Tatuointien avulla pystyy käsittelemään traumoja ja jättämään asioita taaksensa. Tämä vahvistaa voimaantumista ja kontrollin takaisin saa-

mista. Kun tuntee, että on menettänyt kehonsa hallinnan, voi tatuointi olla tärkeänä osana sen takaisin saamista, sillä se on henkilökohtainen akti, jolla merkitään keho omasta tahdosta ikuisiksi ajoiksi. Näin saadaan lisää vaikutusvaltaa omaa kehoa kohtaan.

Lopputulemana on se, että meillä kaikilla on syntyessämme keho, jota päällystää iho. Se, mitä ihollemme tai kehollemme teemme ja miten haluamme ilmaista itseämme, on meidän jokaisen oma valinta. Näen tärkeänä, että kunnioitamme ja vaalimme tatuointien pitkää perinnettä sen sijaan, että tuomitsemme ne, joita niillä on. Näen myös tärkeänä, että kehonmuokkauksia harrastavat voivat tuntea olonsa hyväksytyksi ilman, että heidän valintojaan tuomitaan. Tatuoinneilla ja kehonmuokkauksilla voimme rikastuttaa yhteisöämme, tehdä itsestämme aiempaa värikkäämmän ja persoonallisemman kokonaisuuden. Toivon, että tulevaisuudessa kohtelisimme toisiamme samalla tavalla riippumatta siitä, miltä näytämme. Olemme itse vastuussa siitä, mitä kehollamme teemme, joten teemmekään sille juuri se, mitä haluamme.

LÄHTEET

Association for Psychological Science. 2014. Shared pain brings people together, study concludes. 9.9.2014. Viitattu 28.09.2020. <https://www.sciencedaily.com/releases/2014/09/140909113340.htm>

Antonova, N., Gurarii, A., Merenkov, A. & Grunt, E. 2019. Body Image: Body Modification Practices. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. Vol. 315. Viitattu 10.10.2020. <https://www.atlantis-press.com/proceedings/icpcs-19/125907043>

Burns, D. 2019. *Interfacing Ourselves: Living in the Digital Age*. Routledge. Viitattu 01.10.2020. https://books.google.fi/books?hl=fi&lr=&id=7KybDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT31&dq=modern+tattoo+culture&ots=1IE1Y_lr-A&sig=wUkUujQDhJ6Y4VxNQOR1ccRkn2s&redir_esc=y#v=onepage&q=modern%20tattoo%20culture&f=false

Brangarràn, J.E. & Brangarràn, T. 2020. The Sacred Arts of Tattooing and Body Modification Podcast. Episode 2- An Anthropological Exploration of the Why of Body Modification. Spotify. Viitattu 20.09.2020. <https://open.spotify.com/episode/061wPMqQoRKwBy9ymfPjE8>

Brangarràn, J.E. & Brangarràn, T. 2020. The Sacred Arts of Tattooing and Body Modification Podcast. Episode 3- Why We Endure Rituals of Pain. Spotify. Viitattu 20.09.2020. <https://open.spotify.com/episode/4HaMZ0dYZlfdwLCcOj1Bzq>

Brangarràn, J.E. & Brangarràn, T. 2020. The Sacred Arts of Tattooing and Body Modification Podcast. Episode 4- What Modern Body Modification lacks. Spotify. Viitattu 22.09.2020. <https://open.spotify.com/episode/7iWLzXidMuV71yp6c4N3gr>

Bueno, B & Jeffrey, S. 2014. Why Customers Get Brand Tattoos. Viitattu 16.10.2020. <https://cult-branding.com/ceo/customers-get-brand-tattoos/>

Csesznek, C & Stemate, D. 2019. Tattoos As a Form of Expressing Identity and Perceptions of the Health Risks of Getting Tattooed. *Bulletin of the Transilvania University of Braşov Series VII: Social Sciences. Law*. Vol 12. No. 1. Viitattu 14.10.2020. http://webbut.unitbv.ro/Bulletin/Series%20VII/2019/BULETIN%20I%20PDF/11_Csesznek.pdf

DeMello, M & Rubin, G. 2000. *Bodies of Inscription: A Cultural History of the Modern Tattoo Community*. Viitattu 1.11.2020. https://books.google.fi/books?hl=fi&lr=&id=1h0Z7aHn-QxUC&oi=fnd&pg=PR7&dq=sailor+jerry+tattoo&ots=y4b-5nqVoU&sig=sVWblCcnvPvOeDEI1Ts7eCv8VCs&redir_esc=y#v=onepage&q=sailor%20jerry%20tattoo&f=false

Eschler, J., Bhattacharya, A. & Pratt, W. 2018. Designing a Reclamation of Body and Health: Cancer Survivor Tattoos as Coping Ritual. Viitattu 07.10.2020. http://acm.mementodepot.org/pubs/proceedings/acmconferences_3173574/3173574/3173574.3174084/3173574.3174084.pdf

Francis, G. 2018. *New Statesman*. Vol. 147, 50-53. 2 Color Photographs. Viitattu 15.10.2020. <http://web.a.ebscohost.com.ezproxy.turkuamk.fi/ehost/detail/detail?vid=6&sid=f414ce01-7ab3-4e8b-9e0d-bc1cf6ff29f1%40sessionmgr4008&bdata=JnN-pdgU9ZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#AN=129434599&db=afh>

Gibbens, S. 2018. Earliest Ancient Egyptian Tattoos Found on Mummies. *National Geographic*. Viitattu 30.9.2020 <https://www.nationalgeographic.com/news/2018/03/ancient-egyptian-mummy-tattoos-spdl/>

Heikkilä, A. 2018. Ranskalainen Alexia Cassar jätti uran huippututkijana ja tatuoi nyt uusia nänniä rintasyövästä selvinneille: "Kyse on oman kehon löytämisestä uudelleen". Yle Uutiset. Viitattu 12.10.2020 <https://yle.fi/uutiset/3-10148148>

Hinkula, E. 2019. Tuntemattomat hakkasivat Petri Vuomajoen ja hän unohti koko aikaisemman elämänsä – vaimon ja 32 tatuoinnin avulla mies selviytyy arjesta. Yle Uutiset. Viitattu 12.10.2020 <https://yle.fi/uutiset/3-10780370>

Huang, E. 2016. Scored in Ink: A Narrative of Tattoos as Self-Care, Healing, and Reclamation. The Vermont Connection: Vol. 37, Article 9. Viitattu 16.10.2020. <https://scholarworks.uvm.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1265&context=tv>

Juntunen, J. 2004. Tatuoitu. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Kertzman, S., Kagan, A., Hegedish, O., Lapidus, R. & Weizman, A. 2019. Do young women with tattoos have lower self-esteem and body image than their peers without tattoos? A non-verbal repertory grid technique approach. Plos One. Viitattu 10.10.2020. <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0206411>

Koller, V. & Bullo, S. 2019. "Fight Like a Girl": Tattoos as Identity Constructions for Women Living with Illness. Multimodal Communication. Walter de Gruyter GmbH. Viitattu 11.10.2020 https://e-space.mmu.ac.uk/622849/1/Koller-Bullo_accepted-manuscript.pdf

Naudé, L. Jordaan, J. & Bergh, L. 2017. My Body is My Journal, and My Tattoos are My Story: South African Psychology Students' Reflections on Tattoo Practices. Viitattu 06.10.2020. <https://www.ufs.ac.za/docs/librariesprovider26/university-of-the-free-state-business-school-documents/y-research-documents/my-body-is-my-journal-an-my-tattoos-are-my-story.pdf>

Polynesian Tattoo: History, Meanings and Traditional Designs. Zealandtattoo. Viitattu 02.10.2020. <https://www.zealandtattoo.co.nz/tattoo-styles/polynesian-tattoo-history-meanings-traditional-designs/>

Shafiga, S. The History of Japanese Tattoos. Medium. Viitattu 02.10.2020 <https://medium.com/@sshafiga/the-records-of-japanese-tattoos-5e66853c857b>

Whalley, Z. 2018. The Secret Meanings Behind Russian Prison Tattoos. Russian Criminal Tattoo Police Files Vol 1. Viitattu 2.10.2020 <https://theculturetrip.com/europe/russia/articles/secret-stories-behind-soviet-prison-tattoos>